

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Philippi Tomasini Sancti Georgij ab Alga Venetiarum Canonici Secularis De Donariis ac Tabellis Votivis Liber Singularis

Tomasini, Giacomo Filippo

Vtini, 1639

XI. Puerorum Vota, & potissimùm Capillitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13253

Libertatis etiam redditæ pro filijs parentes vota exsoluisse marmor hoc Romæ prodit, quo pater soli iucundissimæ lucis auctori pro filij restitutione diuinitus veluti monitus tale monumentum statuit.

S O L I . S A C R
C. DVCENIVS
C. LIB. PHOEBVS
FILIVS. ZENONIS
NATVS. IN. SYRIA
NISIBYN. LIBER
FACTVS. ROMAË
EX. VISV
V. S. L. M.

C A P V T X I.

Puerorum Vota, & potissimum Capillitia.

INsitum teneris quoq; puerorum animis fuisse Numinis cultum, satis prodit prima hominis ætas. Pueri nempe posita prætexta virilem togam sumpturi bullas Penatibus dabant. Persius Satyra v, vers. 30.

*Cum primum puido custos mihi purpura cessit
Bullaq; succinctis Laribus donata pependit.*

His enim Dijs commendatam fuisse pueritiam innuit Claudianus in 3. de raptu Proserpinæ:

Infidis natam Laribus commisit alendam.

Bullas tamen alijs quoq; Dijs appensas fuisse non obscurum est. Auream nempe ex catena aurea collo Veneris marmoreæ propè Nemausum inuentæ alligatam se vidisse humanissimis ad me literis testatus est laudatæ memoriæ Nicolaus Fabricius Dominus de Peyresch, cuius nunquam sine dolore meminero. Iunoni itè Bullam cum Scypho & Tripode dicatam constat ex Inscriptione Gruteri ad Hortos Bellaianos Romæ.

IVNONI. PLACIDAE
 CONSERVATRICI. AVGVSTAE
 CLAVDIA. SABBATIS
 BVLLAM. D. D

ADDIT. ET. SCYPHVM. ET
 TRIPODEM. FORTVNAE. AVG.

Ceterum, Donaria Laribus congrua persequitur Calphurnius Poeta Siculus Ecl. 2.

— pomiferi Laribus confucimus Horti

Mittere primitias, & fingere Liba.

Libum autem cibi genus ex farre, melle, & oleo conficiebatur. Cuius inventorem alij putabant Liberum Patrem. Ouid. 3. Pastorum.

Liba Deo fiunt, succis quia dulcibus idem

Gaudet, & à Baccho mella referta ferunt.

Sed veriùs à libando nomen traxit, quod libaretur priusquam esset cocta.

Nec solis frugibus placasse Deos satis fuit. Procedente paulum ætate solebant iuvenes COMAS caræ matris delicias rescindere, easque fluminibus eius loci primitias offerre, notante Scholiaste Homeri, & Pindari in iv. Odem Pythiorum. Sic Ajax Telamonius Ilisso flumini crinem vouit. Adolescentes Romani Æsculapio. Staius Lib. i. i. Sil. 4.

Accipe laudatos iuuenis Phæbeie crines,

Quos tibi Casarius donat puer, accipe latus.

Intonsoq; ostende patri.

Theseus Apollini Delphico, consuetudine recepta adolescentibus, quam tetigit Martialis Lib. i. Epigr. 32. sed & Ioui, de quo Staius Lib. vi. vers. 197.

Iuppiter hunc crinem voti reus ante dicaram.

Sed Apollini barbam, Baccho etiam crines oblatos indicat idem Theb. Lib. viii.

Ille genas Phæbo, crinem hic pascebat Iaccho.

Atheniensium vulgus Herculi capillos vouebat ex Hesychio;

Co-

Comas pariter Iuuenes *Hora*, seu ut alijs visum *Hebe* vouebant. Ea enim Dea est Iuuentutis, ut tradit Nonius Marcellus auctoritate Ennij:

Te, Quirine pater, venereor, Horamq; Quirini.

Hanc nonnulli eandem esse volunt, quæ Horta, abhortando dicta, qua mediante Iuuenum animi ad honestas actiones exhortarentur, & incitarentur. De qua D. Aug. Lib. vi. Cap. i. de Ciuitate Dei: *Iuuentas Dea cum Termine Ioui noluit concedere in Capitolio condendo*, quod comprobatur Liuius Lib. v. quod Romanum omen traxerunt, fore, ut nunquam termini Urbis mouerentur, nec unquam iuuenilis vigor deesset. Hæc etiam Stimula fuit appellata ultra modum ad agendum stimulans, itemq; Hora ἀπὸ τῆς ὄραν, à videndo, ut Deam prouidentia, seu res inspicientem significet, cui inspicientem significet, cui Agonius Deus, & Agenonia Dea, item Murea & Peta actionum Diijungebantur. Hos Deos iuuenes ad agendum excitare arbitratur Petronius: *cui Deo crimem vouisti Pharmace responde?* Carinus apud Martialem

comamq;

Pergamo posuit Dona sacrata Deo.

Apud Stobæum Lib. vi. Deiphobum in Canosès, ut stigmata frontis comam se Deo vouere, legimus.

Quid verò Iuuenes memorem? Anchises etiam quod mireris, apud Agathium Scholasticum Epigr. Lib. vi. Cap. 6. Epigr. 2. venustè Comam quantumuis canam Veneri prioris ætatis reliquias dicat. Palladi Callirhoe comam posuit. c. 8. Epigr. xi. Pamphilon Capillos pingues, seu unguentis madidos Isidi Epigram. xii.

Nec Iuuenes tantum, sed VIRGINES etiã Voto interdum ab ipsa natiuitate cõcepto crines Dijs vouebat. Lucan. in Syria Dea:

Sed qui isti Dijs, quibus VOT A capillitia.

Idemq; Matronæ Romanæ Dijs placandis obseruarunt. Liuius Lib. iii. *Stratæ passim matres crinibus templa verrentes veniam irarum cælestium sinem pesti exposcunt.*

Ac

Ac necetera huius generis vota præteream Navigantes tempestate urgente fulis precibus comam euulisse scribit in sua vita Libanius. Imo Capillos rescissos in fluctus euiciebant votis Neptuno placaturi. Petronius Satyr. *Notauit sibi ad lunam tonsorem intempetuo inhaerentem ministerio execratusq; omen, quod imitaretur naufragorum ultimum* VOTVM in cubile reiectus est.

Serui etiam libertate donati capillos abscindebant. Nonius 235. *Qui liberi phebant, ea causa ca. ui erant, quod tempestate in seruitutis effugeret, sicuti naufragio liberari solent.* Hac de causa mulieres apud Hebræos captiuas abscissa coma libertatis gratiam consecutas esse ex Deuteron. XXI. colligitur. Similiter & capitalis criminis reus absolutus radebatur apud Romanos antequam Capitolium ascenderet, Martialis:

Ad alta tonsum templa cum reum misit.

Item, qui peregrinationem suscepisset, Capillum alicui Numini deuouebat, & domum reuersus detonsum consecrabat. Papinius Stadius Lib. VI. Thebaid. v. 608.

Flauus ab inonso pendebat vertice crinis

Arcados.

Hinc Cæsariem apud Hom. Iliad. XXI. in funere Patrocli Sperchio amui, si in patriam rediisset, deuouet Achilles. In Creta hodiè vxores comam rescissam in mariti funus proijciunt veluti extremum amoris Donarium. Quod in suis Observationibus Cretius, quæ apud me sunt auctoris manu exarata, notauit diligentissimus rerum exoticarum scriptor Honorius Belli, de quo ritu Ouidius in Fastis:

Mixta bibunt molles lacrimis unguenta fauilla,

Vertice libatas accipiuntq; comas.

Et clariùs multo Propert. Lib. I. El. 17.

Ille meo caros donasset funere crines.

Nonsecus ac crines atq; comæ BARBA Dijs sacrabatur. Suetonius de Nerone Cap. XII. *Barbam primam posuit, conditamq; in auram pixidem, & pretiosissimis margaritis idornatam Ioui Capitolino consecrauit.* Vbi cum Cælio Rhodigino Lib. XIX. Cap. II.

M

Li-

Lipfio, & Cafaubono, malim Capitolino, auctoritate Dionis apud quem legitur τῷ δὲ τῷ Καπιτωλίῳ. Quod is cognomen accepit à celebri templo ipfi erecto in Capitolio. Cuius statuam marmoream cum ædícula capiti impofita fe Romæ vidiffe testatur Vlyffes Aldrouandus in Antiq. Romanis pag. 147. Græcos autem hoc Feflum agnouiffe, testis eft Iulius Pollux, cum Ephæbi primam barbam, & comam ronderent, cuius primitias Apollini & Fluminibus confecrabant. Quod ipfum Romani anno fecundo & vigefimo Amicis conuicio acceptis, in honorem numinis cuiusdam peragebant. Quem ritum ante longè Nazaræorum fuiffe liquet. Num. Cap. vi. & Iudicū Cap. xvi. Et poftea veterum inter ethnicos Sacerdotum, qui primos capitis, barbæq; pilos Dijs fuis veluti Primitias facrabant. Quam confuetudinem fecuti fortaffis antiquiores de fronte Victimæ euulfos ante ipfius maftationem cum mola in ara villos cremare confueuerunt, ut memorat antiquiffimus Poeta Homerus, atq; ex eo Virgilius vi. Aneid. quæ prima dixerunt Libamina. Ceterum, quæ fuerit Neroni tantæ lætitiæ caufa, optimè perfequitur Dion interprete Io. Leunclauio Hift. Rom. Lib. 61. *Vifis nonnullis portentis, arufpices refpondere, intemum Neroni denunciari. Tunc facrificia pro falute fecit. Poft hæc celebrauit fefta alterius generis, quæ dicuntur Iuuenalia. ea propter barbam eius, quæ tūc primum rafa fuerat, facta sunt: cuius pilos in fpheram auream coniectos, Ioui Capitolino confecrauit. His Ludis interfuerunt multi, fed imprimis nobiliffimi Viri.* Cetera lectione omnino digna ad ingenij amœnitatem à curiofis luftrentur. Hoc unum addam, tantæ venerationis fuiffe apud Veteres Comas, ut pro reftitutione facta fibi capillorum, Votum factum conftet ex hac Infcriptione defumpta ex autographis Pighij:

MINERVÆ
MEMORI. TVLLI
A. SVPERIANA. RES
TITVTIONE. FACTA
SIBI. CAPILLORVM

CA.